
РЕЦЕНЗИЯ

От професор д. н. Мария Нейкова Кънева, Бургаски свободен университет за научните трудове на доцент д. н. Владислав Александров Лазаров, представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност (Стратегически ресурси за национална, регионална и глобална сигурност)“, обявен в Държавен вестник брой от 17.04.2026 г.

2026 г.

1. Оценка на представените материали за конкурс

В настоящия конкурс за заемане на академичната длъжност „професор” участва един кандидат – доцент д. н. Владислав Александров Лазаров. Представените документи съответстват на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото прилагане, както и на Правилника на Югозападен университет „Неофит Рилски“ за прилагане на ЗРАСРБ.

За рецензиране са представени 31 научни труда, които са публикувани след успешната защита на дисертация за доктор на науките и успешното участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“. Основното част от тях – 27 са разработени самостоятелно, а 4 са в съавторство:

- Монография представена като хабилитационен труд.
- 3 статии и доклади в съавторство, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация;
- 1 авторска студия, публикувана в нереперирано издание с научно рецензиране;
- 1 университетски учебник
- 25 статии и доклади, публикувани в редактирани колективни токове, част от които реферирани и индексирани в база данни с научна информация.

От всички предложени за рецензиране публикации 7 са на английски език.

Приемам всички предложени за рецензиране трудове. Те съответстват на предметната област на обявения конкурс, не са представяни за участие в други конкурси и не са рецензирани. Оценявам техния брой за представителен и напълно достатъчен за участие в конкурс за „професор“.

2. Обща характеристика на научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидата

Справката за изпълнението на минималните национални изисквания по чл. 2б от ЗРАС за заемане на академична длъжност „професор” в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност” за доц. д. н. Лазаров показва 1398,3 точки, при необходими 550.

Научната дейност на кандидата е насочена към трансфериране на знания, системен анализ и дефиниране на проблеми, валидиране на резултати от изследвания, иновации, и предефиниране на понятия.

Научната продукция на доц. д. н. Лазаров е актуална и пряко ориентирана към учебния процес на катедра „Национална сигурност и публична администрация“. Оценяваните трудове са публикувани в авторитетни специализирани научни издания.

Анализът на продукцията на кандидата показва, че материалите, представени за рецензиране, напълно покриват академичните изисквания и стандарти.

Несъмнено достойнство на публикациите на кандидата е, че основната част от рецензираните заглавия като теми и проблеми са част от преподаваните от доц. д. н. Лазаров учебни дисциплини и са предложени на студентите като учебна литература.

Монографичният труд „Геополитическият статус на Европейския съюз“ е посветен на изключително актуален научен проблем – глобалния геополитически сблъсък и кризата в международните отношения. Изцяло приемам една от основните тези на автора, че новата световна геополитическа система изисква различни от класическите геополитически подходи, защото има нови геополитически пропорции, за обяснението на които са необходими нови методи за геополитически анализ. Едно от централните понятия за извършването на този анализ е „геополитически статус“.

Много добре е аргументирана тезата, че международните отношения и международният ред винаги са били вторични променливи спрямо геополитическия сблъсък. И в глобалната епоха международната политика и политиката за сигурност не може да бъдат анализирани адекватно във връзка с отношенията между основните геополитически играчи.

На базата на критична интерпретация на постигнатото от изследователите в тази сфера обосновано се прави изводът, че в досегашните геополитически анализи доминира възгледът, че геополитическият статус трябва да се отнася до държавата. Европейският съюз не е държава и в този смисъл малко от постигнатото в научния анализ може да се използва.

Цялото изложение е посветено на търсене на отговор на въпросите какъв е геополитическият статус на ЕС, какъв трябва да бъде и може ли да се изработи европейска геостратегия за превръщането на ЕС в основен геополитически играч, за да защити колективния интерес, а и интересите на държавите, участващи в него.

Анализиран е глобалният цикъл на смяна на лидерството на основните геополитически играчи и са разкрити особеностите на техния статус. Приемам оценката на доцент Владислав Лазаров, че все още не може да се говори за еднозначна и завършена смяна на глобалното лидерство. По-скоро се наблюдава преходен период, характеризиращ се

с конкуренция между утвърдени и възходящи сили, както и с нарастваща комплексност на международната система.

В монографията е отделено специално внимание на контрола или достъпа до стратегически ресурси като възможност за геополитическа трансформация. Контролът върху ресурсите е фундаменталната предпоставка за формирането на съвременните общества. В монографията, а и в други публикации на доцент Владислав Лазаров, е доказано, че глобалното енергийно снабдяване е в основата на настоящите геополитически, икономически и социални трансформационни процеси.

В монографията е проследена хронологията на еволюцията и циклите през последните 500 години на европейското развитие, но това не е направено самоцелно, а за да се подчертае, че Европейското голямо пространство е първото обособено геополитическо пространство. Така се е стекла световната история, че големите европейски държави са натрупали достатъчно исторически опит в геополитически сблъсъци. Този опит може и трябва да се използва, най-вече при анализ на актуалния геополитически статус на ЕС и при изработването и реализирането на адекватна геополитическа стратегия, както и на единна и последователно провеждана геополитика.

Впечатлява анализът на потенциала на Европейския съюз да бъде глобален геополитически играч. Основната теза е, че за да се развие този потенциал, е необходимо да се следва геополитическа стратегия, а политиката на Съюза трябва да бъде основана на т. н. политически реализъм. Обоснована е тезата, че е крайно необходимо да се изработи поне стратегия за контрол и достъп до стратегически ресурси.

В заключението се отбелязва, че днес Европейският съюз няма адекватна геостратегия, няма стратегия за промяна на геополитическия си статус, вероятно няма прозорливи геостратези, но като че ли най-големият дефицит е лидерството.

Учебникът „Стратегически ресурси за националната, регионалната и глобалната сигурност“ е създаден, за да разшири знанията на студентите в областта на управлението на стратегическите ресурси и да се представи структурирано знание за значението на контрола и достъпа до тези ресурси за националната, регионалната и глобалната сигурност.

За нуждите на преподаването в учебника се представя системно знание за геополитиката, политическата география и геостратегията, за същността на геополитическия анализ и геополитическият статус на държавите. Специално внимание е отделено на

рисковете за управлението на стратегическите ресурси от гледна точка на държавния контрол, промяна в системата на международните отношения и съвременните глобални геопроекти.

Съществена част от учебника е посветена на политиката на България за контрол и достъп до стратегически ресурси. Специално се анализира геополитическият статус на Република България по отношение на променената среда за сигурност и най-новите заплахи.

В студията „Финансовите ресурси като фактор за вътрешната стабилност и външната безопасност на държавата (България в края на XIX и началото на XX век)“ доцент Владислав Лазаров разглежда проблема за управлението на финансовите ресурси и последствията от лошото управление върху вътрешната стабилност и външната безопасност на държавата, на фона на българската история от края на XIX и началото на XX век. Проследено е влиянието на управлението на финансовия държавен ресурс върху политическия живот и международните отношения на българската държава.

В предоставените за рецензия статии и доклади се анализират важни теоретични проблеми и практически подходи, които имат отношение към конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 9.1. Национална сигурност.

По-конкретно са анализирани политиката на България за контрол и достъп до стратегически ресурси, системата за защита на критичната инфраструктура, националната сигурност в ракурса на съвременните геополитически предизвикателства, възможностите на България да бъде регионален енергиен център, влиянието на процесите в Черноморския басейн върху Балканския геополитически възел; възможностите на Европейския съюз за контрол и достъп до стратегическите ресурси и други.

3. Оценка на научните резултати и приноси на кандидата

Споделям самооценката на доцент доктор на науките Владислав Лазаров за постигнатите резултати и научни приноси. Добре е, че в справката за приносите са посочени публикациите, в които те са получили публичност. Специално искам да отделия приносите:

Изградена е авторова концепция за геополитическия статус на основните геополитически играчи и е разкрита същността на системата на геополитическите

отношения, която е йерархически подредена, а смяната на лидерството в нея е обективен процес.

Оригиналността на авторския подход е в опита да се анализира статуса на Европейския съюз, който не е държава, и в този смисъл малко от постигнатото в научния анализ може да се използва.

По оригинален начин е анализиран потенциалът на Европейския съюз да бъде глобален геополитически играч. Доказано е, че за да се развие този потенциал, е необходимо политиката на Съюза да бъде основана на т. н. политически реализъм.

Създадена е конструкция от знания, която се използва и може да се използва за обучение на студенти, докторанти в специалности от професионалното направление 9.1. „Национална сигурност“.

4. Оценка на педагогическата дейност на кандидата

Доцент доктор на науките Владислав Лазаров е преподавател с богат опит. Изминал е пътя на академично израстване като заема длъжностите асистент, главен асистент и доцент в Университет по библиотекознание и информационни технологии – София, факултет „Информационни науки“. През 2016 г. кандидатът успешно защитава дисертация за доктор на науките и от 2021 г. след успешно участие в конкурс заема академичната длъжност доцент, като преподавател по тематиката в професионалното направление на обявения конкурс. От 2026 г. е хоноруван преподавател в катедра „Национална сигурност и публична администрация“, факултет „Правно-исторически“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Доцент Владислав Лазаров е ръководител на множество дипломни работи и магистърски тези на студенти, ръководител на докторанти, двама от които са успешно защитили дисертации и им е присъдена образователната и научна степен „доктор“.

Доцент Владислав Лазаров има административен и управленски опит, който има пряко отношение към обявения конкурс. Бил е Парламентарен секретар на МВР, сътрудник в комисии на Народното събрание. Член е на различни авторитетни асоциации, членува в Съюза на учените в България.

5. Участие в научни проекти

Доцент доктор на науките Владислав Лазаров участва в няколко важни проекта, които са свързани с обявения конкурс. Той е ръководител при разработването, изпълнението и отчитането на един Научно-изследователски проект; ръководител на задача на един Научно-

изследователски проект; също експерт в два Международни научно-изследователски проекта; експерт в седем Национални научно-изследователски проекта и консултант в Национална научна програма „Сигурност и отбрана“.

6. Становище относно наличието или липса на плагиатство

В публикациите на доцент доктор на науките Владислав Лазаров не съм установила плагиатство и не съм получила сигнал за плагиатство.

7. Лични впечатления

Познавам доцент доктор на науките Владислав Лазаров като ерудиран и задълбочен преподавател и изследовател. Запозната съм с научните резултати и творческите му постижения още преди да бъде кандидат в настоящия конкурс.

8. Бележки и препоръки

Нямам критични бележки към научноизследователската и педагогическата дейност на доцент доктор на науките Владислав Лазаров. Препоръчвам да увеличи публикационната си дейност в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

9. Заключение

Оценката на представените документи и научна продукция ми дава основание да твърдя, че доц. д. н. Лазаров е подходящ кандидат за заемане на академичната длъжност „професор“ в катедра „Национална сигурност и публична администрация“ към Правно-исторически факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“.

Давам висока оценка на резултатите от работата на кандидата и гласувам положително за избирането на доц. д. н. Владислав Александров Лазаров на академичната длъжност „професор“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност (Стратегически ресурси за национална, регионална и глобална сигурност)“.

Рецензент:

Професор. д.н. Мария Нейкова

REVIEW

By Prof. DSc Maria Neikova Kaneva

Burgas Free University

On the scientific works of Ass. Prof. DSc Vladislav Alexandrov Lazarov,

Presented for participating in a competition for appointment to the academic position of „PROFESSOR“

In the higher education field 9. „Security and Defense“, „National Security/Strategic Resources for National, Regional and Global Security/“, announced in the State Gazette, issue of 17.04.2026

1. Evaluation of the competition papers submitted

In the present competition for appointment to the academic position of „PROFESSOR“ we have one applicant – Assoc.Prof. DSc Vladislav Alexandrov Lazarov. The documents presented comply with the requirements of the Act of Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria /ADASRB/, the Regulations for its implementation, as well as the Regulations of the South-West University „Neofit Rilski“ for applying ADASRB.

31 scientific papers submitted for review were published after the successful Thesis Defense for a Doctor of Science and successful participation in a competition for the academic position of „associate professor“. The main part of them, 27 in number, are developed independently and four are co-authored:

- A monograph submitted as a habilitation thesis;
- Three articles and reports, co-authored and published in scientific journals which are refereed and indexed in world-renowned scientific databases;
- One author`s scientific studio published in a non-refereed journal with scientific reviews;
- One university textbook]
- 25 articles and reports published in edited collective volumes, part of which are refereed and indexed in scientific databases.

Seven of the submitted papers are in English.

I admit all the papers for reviewing as they correspond to the subject area of the competition, they have not been submitted to participating in other competitions and they have not been reviewed. I rate their number as representative and fully sufficient for participation in a competition for „professor“.

2. General characteristics of the applicant`s scientific and applied research activities

The report on the implementation of the minimum national requirements under Art. 25 of ADASRB for appointment to the academic position of „professor“ in the higher education field 9 „Security and Defense“, professional area 9.1 „National Security“ shows 1398,3 points when 550 are needed. The scientific activities of the applicant are focused on transferring knowledge system analysis and defining problems, validating results, innovations and re-defining concepts.

Ass. Prof. DSc Lazarov's scientific production is topical and directly focused on the teaching process of the Department of National Security and Public Administration. The papers reviewed are published in authoritative specialized scientific journals.

The analysis of the applicant's papers submitted for review shows that they fully meet the academic requirements and standards.

The main part of the titles reviewed as topics and problems are part of the subjects taught by Ass. Prof. DSc Lazarov and suggested to the students as educational literature, which is an undoubted merit.

The monograph „Geopolitical Status of the European Union“ is dedicated to an extremely topical scientific problem – the global geopolitical confrontation and the crisis in the international relations. I absolutely accept one of the main argumentations of the author that the new global geopolitical system requires new approaches, not the traditional ones, because there are new geopolitical proportions which have to be explained by applying new methods of geopolitical analysis. One of the central concepts for applying this analysis is „geopolitical status“.

Another good argumentation is that the international relations and order have always been secondary variables vs. geopolitical confrontation.

In the global era, international politics and security policy cannot be analyzed adequately excluding the relations between the main geopolitical players. Based on the critical interpretation of the research results in this sphere, the author justifiably concludes that the concept of the geopolitical status definitely referring to the state dominates in the recent geopolitical analyses. The EU is not a state, therefore little of what has been achieved in the scientific analysis can be of use.

The entire presentation is focused on searching for answers to these questions: what is the geopolitical status of the EU; what can a European geostrategy for turning the EU into a main geopolitical player be devised, so that the collective interests of the member states could be protected.

The global cycle of changing the leadership of the main geopolitical players is analyzed, showing the characteristics of their status. I accept Ass.Prof. DSc Lazarov's assertion that it is not possible to speak about an unambiguous and complete change of the global leadership yet. We are currently observing a transition period characterized both by competition between established and rising forces and by increasing complexity of the international system.

The monograph pays special attention to the control or access to strategic resources as an opportunity for geopolitical transformation. The control on the resources is a fundamental prerequisite for organizing modern societies. In his monograph, as well as in other publications, it is proved that the global energy supply lies in the basis of the present-day geopolitical, economic and social transformation processes.

The monograph traces the chronology of the evolution and the cycles in the last 500 years of European development. However, this is not aimless, it emphasizes the fact that the European large space is the first separate geopolitical space. In the course of many years the big European states have gained sufficient historical experience in the geopolitical clashes. This experience can and should be used, mostly in analyzing the present geopolitical status of the EU, in developing and implementing an adequate geopolitical strategy, as well as in performing a unified and consistently pursued geopolitics.

The analysis of the EU's potential to be a global geopolitical player is impressive. The main point is that this potential can be developed by following a geopolitical strategy and the policy of the Union should be based on the so-called „POLITICAL REALISM“. The author claims that it is absolutely necessary to develop at least a strategy for control and access to strategic resources. In conclusion, the author marks that the EU does neither currently have an adequate geostrategy nor a strategy changing its geopolitical status. And probably there are not insightful geo-strategists. However, the greatest deficit is leadership.

The textbook „Strategic Resources for the National, Regional and Global Security“ aims at enlarging the students' knowledge in the sphere of managing strategic resources and presenting structured information about the significance of the control and access to these resources for the national, regional and global security.

For the needs of teaching, the textbook represents systematic knowledge about geopolitics, political geography and geostrategy, geopolitical analysis and geopolitical status of the states. Special attention is paid to the risks of managing the strategic resources from the perspective of the state control, a change in the system of international relations and the modern global geoprojects.

A substantial part of the textbook is dedicated to the Bulgarian policy of control and access to strategic resources, analyzing the geopolitical status of the Republic of Bulgaria in regard to the changed sphere of security and the latest threats.

In his study „Financial Resources as a Factor for Domestic Stability and Foreign Safety of the State/Bulgaria from the end of the 19th and the beginning of the 20th c./“, Ass. Prof. Vladislav Lazarov examines the problem of managing the financial resources and the consequences of the poor management on the domestic stability and the foreign safety of the state against the background of the Bulgarian history from the end of the 19th and the beginning of the 20th c. The influence of the management of the financial state resources on the political life and the international relations of the Bulgarian state has been traced.

The submitted articles and reports analyze significant theoretical problems and practical approaches which are related to the competition for appointment to the academic position „professor“ in professional area 9.1 „National Security“.

The articles and reports analyze the policy of Bulgaria for control and access to strategic resources, the system of defense of the critical infrastructure, the national security in the aspect of modern geopolitical challenges, the opportunities for Bulgaria to become a regional energy center, the impact of the processes in the Black Sea region on the Balkan geopolitical knot; the ability of the EU to control and access the strategic resources, etc.

3. Assessment of the scientific results and contribution of the applicant

I share the self-assessment of Ass.Prof. DSc Vladislav Lazarov on his achievements and scientific contribution. I appreciate the fact that the reference about contribution shows issues in which the papers received publicity. I would specially like to emphasize the contribution:

- *The author has developed his own idea for geopolitical status of the main geopolitical players and has revealed the essence of the system of geopolitical relations, which is hierarchically arranged and the change of leadership inside is an objective process.*

- *The author takes an unconventional approach in attempting to analyze the status of the EU, which is not a state, therefore little of the achievement in the scientific analysis can be used.*
- *The potential of the EU to be a global geopolitical player is analyzed in an original way. To develop this potential, the author proves, it is necessary to base the policy of the Union on the so-called „political realism“.*
- *The author has built a knowledge system which can be used for teaching PhD students in professional area 9.1 National Security.*
-

4. Assessment of the pedagogical activity of the applicant

Ass. Prof. DSc Vladislav Lazarov is a highly experienced lecturer. He has passed the way of academic growth by holding the positions of Assistant Professor, Chief Assistant Professor and Associate Professor at the University of Library Science and Information Technology, Sofia, Faculty of Information Science. In 2016 the applicant defends a DSc thesis and since 2021, after successful participation in a competition, he is appointed to the academic position of „associate professor“, a lecturer in the professional sphere of the competition. Since 2026 he is a part-time lecturer at the Department of National Security and Public Administration, Faculty of Law and History of the South-West University „Neofit Rilski“.

Ass. Prof. Lazarov is a supervisor of a number of diploma and master`s theses. Two of his PhD students have successfully defended their theses and been awarded the scientific degree „doctor“.

Ass. Prof. Lazarov has administrative and management experience related to the competition. He has been a Parliamentary Secretary of the Ministry of Interior and an Assistant to the National Assembly committees. He is a member of authoritative associations as well as of the Union of Scientists in Bulgaria.

5. Participation in scientific projects

Ass. Prof. Vladislav Lazarov participates in a number of significant projects, related to the competition. He is a supervisor in the development, execution and reporting of one research project, a supervisor of a research project task, an expert in two international research projects, an expert in seven national research projects and an advisor in the National Scientific Program „Security and Defense“.

6. Opinion on the presence or absence of plagiarism

I have not established or received an alert for plagiarism in the publications of Ass.Prof. DSc Vladislav Lazarov.

7. Personal impressions

8. I have known Ass. Prof. DSc Vladislav Lazarov as an erudite and profound researcher and lecturer. I was acquainted with his scientific and creative achievements even before his being an applicant in the present competition.

9. Notes and recommendations

I do not have critical notes to the research and pedagogical activities of Ass. Prof. DSc Vladislav Lazarov. I recommend that he should increase his publications in scientific journals which are refereed and indexed in world-renowned scientific databases.

10. Conclusion

The assessment of the submitted documents and scientific papers gives me reason to claim that Ass. Prof. DSc is a suitable applicant for appointment to the academic position of „professor“ at the Department of National Security and Public Administration, Faculty of Law and History of the South-West University „Neofit Rilski“.

I highly appreciate the applicant`s achievements and I vote in favor of appointing Ass. Prof. DSc Vladislav Alexandrov Lazarov to the academic position of „professor“ in the higher education field 9. „Security and Defense“, professional area 9.1 „National Security/Strategic Resources for National, Regional and Global Security/“.

Reviewer

Prof. DSc Maria Neikova